8 70

uita posset ostendere. Haec namque ut superius
explicamus opposita potius quam ad ali
quid dicta iudicanda sunt. Mihi uero ut ipsi aris
toteli placet maius et minus haec cathegoria non omnis
quidem nec sola uidetur posse suscipere; simile
enim cuilibet et magis simile et minus simile
possumus dicere; sed hoc non in omnibus ut dixi quis
ad aliquid posuit inueniat. Namque nec magis
par nec minus par dici potest. Nec minus
duplum aut magis duplum. Non nos autem fallat
ut putemus ad aliquid esse quotiens ubi gratia
domini cuius equus uel cuius lignum uel cuius fundus sit.
Haec enim domum uel possidentis personam monstrant
iam non ad aliquid dicta censenda sunt. Quae de cath
egoria quantum potuimus explanauimus. Licet
tamen huic cum ceteris uideatur esse permixtio. Ut
ipse quoque aristoteles hic distinctionem
haud facile repperierit. Cuius etiam longa ac
diutina non incederet retractatio.

Hunc de qualitate tractemus secundum quod ea
que sunt. Qualia nuncupantur. Multi li
quere quid sit qualitas et quid quale. Quod non
facilis separatio. Qualitatem namque dicimus
dulcedinem, austeritatem, albedinem, nigre
dinem. Qua re uero intellegitur quotiens album
aliquid uel dulce austerum uel nigrum dicimus. Licet
aristoteles indifferenter et pro qualitate
quale posuerit et qualitatem pro quali.
Propter eaque etiam nos eundem secuti similia
sentiremus. Hanc cathegoriam propter ea
ceteris difficiliorem uolunt. Quia facilius
quam ceterae in omnis uidetur incur
rere. Ut puta in ipsa inueniatur cum dicimus
homo grammaticus. Nam quanto alba uel nigra esse
sili. Nam aliquid prudens sunt optimus sit,

in pace dure saltat. Impati sent
fuere uulnera. Nam loco obscurus
locus. Nam tempore calidus mensis quam fri
gidus. Nam iacere prius quam prospicere iacet.
Nam habere decenter armatus. Erit
igitur non parue prudentie qualitatem
cum ceteris pene confusam summa uigilantia
te secernere. Huius sunt species iiii
quas aristoteles persimilis posuit.
Scilicet propter ea quae ipse singule habent
species suas, id est uero accidentis subalterna
nominantur quae greci paralliela uocauerunt.
Ergo primum genus est habitus et affectio
secundum potentia naturalis, tertium passi
ue qualitates siue passiones, quarta
forma ac figure. Haec aristoteles ex in
ΚΗΟΑΤΗΗΕΙΗ. dixit. ΦΙΖΙΚΗΝ. ΔΥΝΑΜΙΝ.
ΠΑΘΗΤΙΚΑΣ ΠΟΙΟΤΑΣ ΚΗ ΠΑΘΕ. ΣΧΗΜΑΤΑ
ΚΗ ΜΟΡΦΑΣ. Habitus est affectio animi
longo tempore perseuerans. Ut uirtus
et disciplina quae perceptio sui retinentissima perpetuitate
temporis extimantur. Nam iste eas longior
aliquis comperit et casu inuecta debili
tas amputauerit. Affectio uero est motus ani
mi impetus uel cupiditas leuis quae breui
tempore deleatur. Habitus ergo et affectio
uideri potest. Ab hac namque incipit et si
ipsa permanserit habitus nascitur.
Affectio igitur habitus uideri non potest. Sed et
ad habitum peruenerit uocabulum
suum retinebit. Hoc loco non est incognitum
non est quod saepe quaesitum est breui tracta
tu desoluere ac docere quid uirtute
disciplina quae discernat. Hoc profecto est
quod disciplina in ea parte animae quae
rationabilis dicitur tantum inest diuersitate uirtus
uero omnes animae partes amplectitur.

License: cc-by-nc – Bern, Burgerbibliothek, Cod. C 219, 4_8v – A) Cicero: Topica; B) Annaeus Florus: Epitome Bellorum Romanorum; Livius: Periochae; C) Juvenal: Saturae, cum glossis; D) Augustinus (Pseudo-): Categoriae [= Paraphrasis Themistiana] (https://fragmentarium.ms/view/page/F-yuic/5321/50658)